

«Tot jo tinc set de Déu, del Déu que m'és vida» (Sl 42, 3)

Orientacions doctrinals sobre la pregària cristiana

COMISSIÓ EPISCOPAL PER A LA DOCTRINA DE LA FE

I Situació espiritual i reptes pastorals

1. La set de Déu acompanya tots i cadascun dels éssers humans durant la seva existència. Així expressa sant Agustí aquesta experiència universal: «Ens va fer per a vós, Senyor, i el nostre cor és inquiet fins que reposi en vós»¹. No obstant això, la cultura i la societat actuals, caracteritzades per una mentalitat secularitzada, dificulten el cultiu de l'espiritualitat i de tot el que porta a la trobada amb Déu. El nostre ritme de vida, marcat per l'activisme, la competitivitat i el consumisme, genera buit, estrès, angoixa, frustració, i múltiples inquietuds que no aconsegueixen alleujar els mitjans que el món ofereix per aconseguir la felicitat.

2. En aquest context no pocs senten un desig apressant de silenci, serenitat i pau interior. Estem assistint al ressorgir d'una espiritualitat que es presenta com a resposta a la «demanda» creixent de benestar emocional, d'equilibri personal, de gaudi de la vida o de serenitat per a encaixar les contrarietats... Una espiritualitat entesa com a conreu de la pròpia interioritat perquè l'home es trobi amb ell mateix, i que moltes vegades no porta cap a Déu. Per això, moltes persones, fins i tot havent crescut en un àmbit cristià, recorren a tècniques i mètodes de meditació i d'oració que tenen el seu origen en tradicions religioses alienes al cristianisme i al ric patrimoni espiritual de l'Església. En alguns casos això va acompanyat de l'abandó efectiu de la fe catòlica, fins i tot sense pretendre-ho. Altres vegades s'intenta incorporar aquests mètodes com un «complement» de la pròpia fe per aconseguir una vivència més intensa de la fe. Aquesta assimilació sovint es fa sense un adequat discerniment sobre la seva compatibilitat amb la fe cristiana, amb l'antropologia que se'n deriva i amb el missatge cristià de la salvació.

3. Les preguntes que suscita aquesta situació són nombroses: L'oració és una trobada amb un mateix o amb Déu? És obrir-se a la voluntat de Déu o és una tècnica per a afrontar les dificultats de la vida mitjançant l'autodomini de les pròpies emocions i sentiments? És Déu el més important en l'oració o és un mateix? En el cas que s'admeti una obertura a un ésser transcendent, té un rostre concret o estem davant un ésser indeterminat? És el camí d'accés a Déu que ens ha

¹ Sant Agustí, *Confessions*, l. 1: CCL 27, 1.

obert Jesucrist un més entre altres possibles o és el que ens condueix al Déu viu i veritable? Quin valor tenen per a un cristià els ensenyaments de Jesús sobre la pregària? Quins elements de la tradició multisecular de l'Església s'han de preservar? Quins aspectes propis d'altres tradicions religioses poden ser incorporats per un cristià en la seva vida espiritual? Són qüestions decisives per a destriar si estem davant una praxi cristiana de la pregària.

4. L'Església, conscient que el cor de l'home no trobarà descans més que en el Déu i Pare del nostre Senyor Jesucrist, que és l'únic que pot satisfer la seva set d'eternitat, té el deure de proposar el missatge cristià en tots els temps. L'experiència cristiana, arrelada en la Revelació i madurada al llarg de la història, és tan rica que, segons les exigències i característiques de cada època, es privilegien uns aspectes o uns altres. Quan la fe cristiana constitueix un supòsit acceptat per la majoria de la societat, que configura la seva identitat cultural i és font d'uns valors compartits, és lògic que els debats teològics i les qüestions morals ocupin el centre d'interès en la vivència de la fe. En canvi, quan manca el fonament de la fe personalment assumida o, almenys, culturalment compartida, les doctrines es tornen incomprensibles i les exigències ètiques acaben sent inacceptables per a molts.

5. El moment actual planteja les seves pròpies urgències pastorals. Si bé sempre serà necessari donar raó de la nostra esperança (cf. 1Pe 3, 15) i presentar la bondat de les exigències morals de la vida en Crist per a no caure en el perill del fideisme o d'un cristianisme reduït a pur sentiment, en aquest context cultural, en el que tants viuen al marge de la fe, el desafiament bàsic consisteix en «mostrar» als homes la bellesa del rostre de Déu manifestat en Crist Jesús de manera que se sentin atrets per Ell. Si volem que tots coneguin i estimin Jesucrist i, per mitjà d'Ell, puguin arribar a trobar-se personalment amb Déu, l'Església no pot ser percebuda únicament com a educadora moral o defensora d'unes veritats, sinó que, abans que cap altra cosa, ha de ser percebuda com a mestra d'espiritualitat i àmbit on arribar a tenir una experiència profundament humana del Déu viu.

6. A aquesta Comissió Episcopal per a la Doctrina de la Fe arriben sovint consultes sobre la veritable espiritualitat cristiana, especialment sobre les pràctiques de meditació que incorporen mètodes i tècniques importades de les grans religions asiàtiques, en alternativa o en concomitància amb la fe i l'espiritualitat cristianes. En sintonia amb els ensenyaments de l'Església² la present notificació vol mostrar la naturalesa i la riquesa de l'oració i de l'experiència espiritual arrelada en la Revelació i Tradició cristianes, recordant aquells aspectes que són essencials; oferint criteris que ajudin a destriar quins elements d'altres tradicions religioses

² Cf. *Catecisme de l'Església Catòlica* (11.X.1992), 4a part, n. 2558-2854; CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, carta als bisbes de l'Església catòlica sobre alguns aspectes de la meditació cristiana, *Orationis formas* (15.X.1989); CONSELL PONTIFICI DE LA CULTURA I CONSELL PONTIFICI PER AL DIÀLEG INTERRELIGIÓS, *Jesucrist, portador de l'aigua de la vida. Una reflexió cristiana sobre el New Age* (3.II.2003).

avui dia molt difoses poden ser integrats en una praxi cristiana de l'oració i quins no poden ser-ho; i indicant les raons de fons de la incompatibilitat de certs corrents espirituals amb la fe cristiana. Amb això, volem ajudar les institucions i grups eclesials per tal que ofereixin camins d'espiritualitat amb una identitat cristiana ben definida, responent a aquest repte pastoral amb creativitat i, al mateix temps, amb fidelitat a la riquesa i profunditat de la tradició cristiana.

II Aspectes teològics

7. Un antic principi teològic diu: «*Lex orandi, lex credendi*», o bé: «*legem credendi lex statuat supplicandi*». La fe i l'oració són inseparables, ja que «l'Església creu tal com prega»³ i en allò que prega expressa allò que creu. Per això, si volem afrontar adequadament aquesta problemàtica, ens hem de referir breument a algunes qüestions teològiques que tenen a veure amb la cristologia i amb la comprensió de la salvació. De fet, certs plantejaments dins de l'Església han pogut afavorir l'acolliment acrític de mètodes d'oració i meditació estranys a la fe cristiana.

8. Durant les últimes dècades el misteri de Crist ha estat en el centre del debat teològic. A més de la relació de continuïtat entre el Jesús de la història i el Crist de la fe plantejada per la incorporació dels mètodes històrico-crítics, ha tingut gran transcendència en la reflexió cristològica la realitat de l'Encarnació i la confessió de Jesucrist com a salvador únic i universal⁴. En relació amb la doble naturalesa de l'única persona divina del Verb, alguns autors han qüestionat el caràcter absolutament singular de l'esdeveniment de l'Encarnació del Fill de Déu, interpretant aquest fet històrico-salvífic com un símbol de la presència de Déu en tot ésser humà. Jesús de Natzaret no seria el Fill únic de Déu fet home en la plenitud dels temps, sinó algú en qui s'hauria donat la presència de la divinitat amb major intensitat, però no de forma qualitativament diferent a qualsevol ésser humà. Així, l'Encarnació deixaria de ser un esdeveniment únic i Jesucrist perdria la singularitat que li confereix la seva constitució divina i humana. Des d'aquests supòsits, Jesús no passaria de ser un gran mestre que hauria obert un camí espiritual perquè els seus seguidors poguessin trobar Déu, igual que uns altres han

³ *Catecisme de l'Església Catòlica* (11.X.1992) n. 1124

⁴ Els papes han aprovat importants declaracions de la Congregació per a la Doctrina de la Fe sobre aquestes qüestions: declaració per a salvaguardar la fe d'alguns errors recents sobre els misteris de l'Encarnació i la Trinitat – *Mysterium filii Dei* (21.II.1979); declaració *Dominus Iesus*, sobre la unitat i la universalitat salvífica de Jesucrist i de l'Església (6.VIII.2000). També la Conferència Episcopal Espanyola s'ha pronunciat en diferents ocasions sobre qüestions relacionades amb la fe en Jesucrist: COMISSIÓ EPISCOPAL PER A LA DOCTRINA DE LA FE, *Crist present a l'Església*. Nota doctrinal sobre algunes qüestions cristològiques i implicacions eclesiològiques (1992); ASSEMBLEA PLENÀRIA DE LA CEE, instrucció pastoral *Teologia i secularització a Espanya* (30.III.2006), especialment els números 22-35; Id., *Jesucrist, Salvador de l'home i esperança del món*. Instrucció pastoral sobre la persona de Crist i la seva missió (21.IV.2016).

iniciat tradicions espirituals diferents. D'aquesta manera, la humanitat de Crist com a camí concret per a arribar a Déu perd el seu caràcter únic i el seu ensenyament no té més valor que el d'altres mestres fundadors de religions, amb els quals Jesús queda equiparat.

9. D'altra banda, la trobada del cristianisme amb altres religions, especialment asiàtiques, ha donat lloc a les teologies del pluralisme religiós. Si, quan es redueix l'Encarnació a un símbol, es dilueix el caràcter singular del Fill, en aquestes teologies es difumina el rostre concret del Déu cristià, el Pare del nostre Senyor Jesucrist. Referir-se a Déu tal com Jesús va fer anomenant-lo «Pare meu i Pare vostre» (Jn 20, 17) seria una forma més de parlar de la divinitat, de la mateixa manera que altres religions usen termes més adequats al seu context cultural. La Revelació esdevinguda en Jesucrist no seria decisiva per a conèixer la veritat sobre Déu. El relativisme que caracteritza la mentalitat del nostre món es trasllada així a l'àmbit del religiós, de manera que cap religió pot presentar-se amb una pretensió de veritat. Totes les religions queden objectivament equiparades com a camins possibles de revelació i de salvació. Aquesta mentalitat buida de contingut la fe cristiana i té conseqüències directes en alguns aspectes fonamentals de la vida de l'Església. No només en l'espiritualitat; pensem, per exemple, en el perill que això conté per a l'activitat missionera, que es tornaria innecessària si Crist no fos el Revelador del Pare i el Salvador únic i universal⁵.

10. A més, és important fer notar la substitució que s'ha produït en la nostra cultura de la idea cristiana de la salvació pel desig d'una felicitat immanent, un benestar de caràcter material o el progrés de la humanitat. D'aquesta manera, l'esperança dels béns futurs queda reemplaçada per un optimisme utòpic, que confia que l'home podrà aconseguir la felicitat mitjançant el desenvolupament científic o tecnològic⁶. Quan s'experimenta que la prosperitat material no assegura la felicitat, aquesta es busca en un subjectivisme l'objectiu del qual és arribar a estar bé amb un mateix⁷. En tots dos casos, s'obvia el fet de la mort, el dolor, el fracàs i els drames de la història; es produeix una mundanització de la salvació i es perd l'horitzó d'eternitat que impregna l'existència humana.

⁵ Cf. SANT JOAN PAU II, carta encíclica *Redemptoris missio*, sobre la permanent validesa del mandat missioner (7.XII.1990), n. 36; CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, declaració *Dominus Iesus*, núm. 4; Id., Nota doctrinal sobre alguns aspectes de l'Evangelització (3.XII.2007).

⁶ Cf. BENET XVI, carta encíclica *Spe salvi*, sobre l'esperança cristiana (30.XI.2007), n. 22; CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, carta *Placuit Deo*, sobre alguns aspectes de la salvació cristiana (22.II.2018), n. 6.

⁷ Sobre el pelagianisme i el gnosticisme actuals, cf. FRANCESC, exhortació apostòlica *Gaudete et exultate*, sobre la crida a la santedat en el món actual (19.III.2018), n. 36-62; CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, *Placuit Deo*, n. 3: «En els nostres temps prolifera una espècie de neopelagianisme per al qual l'individu, radicalment autònom, pretén salvar-se a si mateix, sense reconèixer que depèn, en el més profund del seu ésser, de Déu i dels altres. La salvació és confiada a les forces de l'individu, o de les estructures purament humanes, incapaces d'acollir la novetat de l'Esperit de Déu. Un cert neo-gnosticisme, per altra banda, presenta una salvació merament interior, tancada en el subjectivisme, que consisteix a elevar-se amb l'intel·lecte fins als misteris de la divinitat desconeguda».

III Les espiritualitats que es deriven d'aquestes doctrines

1. Assimilació de la metodologia del budisme zen

11. El desig de trobar la pau interior ha afavorit la difusió de la meditació inspirada en el budisme zen en molts ambients de la nostra societat⁸. No podem entrar aquí en una anàlisi de les diferències entre els diferents corrents. Al·ludirem, més aviat, a alguns elements comuns. En primer lloc, la reducció de la pregària a meditació i *l'absència d'un tu* com a terme d'aquesta meditació converteixen aquest tipus de pràctiques en un monòleg que comença i acaba en el propi subjecte. La tècnica zen consisteix en observar els moviments de la pròpia ment amb la finalitat de pacificar la persona i portar-la a la unió amb el seu propi ésser. Entesa així, difícilment pot ser compatible amb la pregària cristiana, en la qual el més important és el Tu diví revelat en Crist.

12. Des de la idea que el sofriment té el seu origen en la no acceptació de la realitat i en el desig que sigui diferent, *la meta de la meditació zen és aquest estat de quietud i de pau* que s'aconsegueix acceptant els esdeveniments i les circumstàncies tal com vénen, renunciant a qualsevol compromís per canviar el món i la realitat. Per tant, si amb aquest mètode la persona es conformés només amb una certa serenitat interior i la confongués amb la pau que només Déu pot donar, es convertiria en obstacle per a l'autèntica pràctica de la pregària cristiana i per a la trobada amb Déu.

13. A més, sovint el zen elimina *la diferència entre el propi jo i el que es troba a fora*, entre el sagrat i el profà, entre el diví i el creat. Una energia difusa anima tota la realitat visible i invisible que a vegades adquireix fesomia panteista. Si en algun moment s'al·ludeix a la divinitat, no es pot distingir el rostre personal del Déu cristià. Quan la divinitat i el món es confonen i no hi ha alteritat, qualsevol tipus de pregària és inútil.

14. A vegades la meditació zen és practicada per grups cristians i organitzacions eclesials. Alguns arriben fins i tot a parlar d'un suposat *zen cristià*. En principi això no plantejaria major dificultat si es limités a incorporar a la pedagogia de la pregària cristiana certes tècniques que predisposen el cos i l'esperit al silenci necessari per a l'oració⁹, però en no poques ocasions es va més enllà d'això, i té conseqüències per a la mateixa comprensió de la pregària. Com a criteri de discerniment, és bo distingir, en primer lloc, entre les tècniques concretes i el

⁸ Moltes vegades aquestes tècniques de meditació, com el *mindfulness*, intenten amagar el seu origen religiós i es difonen en moviments que es podrien reunir sota la denominació New Age, puix que es proposen com a alternativa a la fe cristiana.

⁹ Cf. CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, *Orationis formas*, n. 28.

mètode. El mètode, com a itinerari complet de meditació, és inseparable de la meta a la qual es vol arribar i dels supòsits antropològics, religiosos i teològics en els quals neix i se sustenta. En canvi, les tècniques concretes per a aconseguir certs estats d'ànim previs a l'oració podrien aïllar-se del conjunt del mètode i dels seus fonaments. No és possible una pregària pròpiament cristiana que assumeixi globalment un mètode que no estigui originat o s'aparti del contingut de la fe¹⁰. Tampoc no es poden acceptar acríticament certs plantejaments que interpreten alguns temes centrals de la fe cristiana des dels esquemes de pensament propis del budisme zen, establint paral·lelismes, per exemple, entre el camí del zen i Jesús com a camí; o entre la *quènosi* de Déu (el Fill de Déu que s'abaixa) i el no-aferrament i el despreniment radical que es practica en el budisme (el buidar-se d'un mateix). Aquests paral·lelismes porten sovint a desvirtuar el contingut de la fe, perquè obliden que la universalitat salvífica de Jesucrist «abasta els aspectes de la seva missió de gràcia, de veritat i de revelació»¹¹.

2. Espiritualitat des de la teologia del pluralisme religiós

15. L'estudi comparat de les grans tradicions religioses ha conduït a una presa de consciència dels elements comuns a totes elles. La dificultat sorgeix quan de les anàlisis fenomenològiques s'extreuen conclusions teològiques i el pluralisme religiós de fet es transforma en un pluralisme religiós de dret. En tal cas, totes les religions serien igualment mediacions de la divinitat, que es manifesta de múltiples maneres en cadascuna d'elles. Cap religió podria pretendre exclusivitat o totalitat enfront de les altres, perquè totes servirien per a accedir a la divinitat i totes estarien limitades pels seus condicionaments culturals, que explicarien les seves diferències.

16. El relativisme religiós es converteix d'aquesta manera en criteri de discerniment de l'autèntica espiritualitat. Així com les diverses religions podrien constituir camins vàlids de salvació i de coneixement de Déu, totes les seves pràctiques espirituals podrien conduir a la trobada amb Ell, ja que, si Déu no ha manifestat el seu rostre plenament en cap d'elles, no podríem saber quin camí és el millor per a arribar a Ell. En aquesta lògica, els itineraris de vida espiritual que siguin capaços de relativitzar les seves característiques pròpies i enriquir-se amb les pràctiques i usos dels altres, és a dir, la suma de les religions, tindria més valor que cadascuna per separat. Com a conseqüència, una nova experiència compartida del diví, fruit de la trobada i la conjunció de totes les religions, seria més completa i enriquidora que la proposta limitada de cadascuna d'elles. En el fons d'aquest

¹⁰ Cf. CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, *Orationis formas*, n. 3: «La pregària cristiana està sempre determinada per l'estructura de la fe cristiana, en la qual resplendeix la veritat mateixa de Déu i de la criatura. Per això es configura, pròpiament parlant, com un diàleg personal, íntim i profund, entre l'home i Déu».

¹¹ SANT JOAN PAU II, *Redemptoris missio*, n. 5

plantejament hi ha una negació de tota possibilitat d'arribar a tenir un coneixement positiu de Déu, encara que sigui limitat.

17. Aplicant aquests principis al cristianisme, la revelació de Crist apareixeria com una més, condicionada històricament i culturalment i, per això mateix, susceptible de ser complementada amb les aportacions de les altres experiències religioses. L'afirmació que Jesucrist ens revela el veritable rostre de Déu i que qui l'ha vist a Ell ha vist el Pare (cf. Jn 14, 9) no caldria interpretar-la en un sentit exclusiu, ja que en Crist no coneixeríem Déu més que en altres religions. El cristianisme estaria cridat a transcendir allò que li és propi per valorar el que és comú a totes les experiències religioses de la humanitat. I en el que és comú trobaria la veritat que és present en totes elles.

18. La fe cristiana es fonamenta en el fet que Déu s'ha revelat en el seu Fill Jesucrist, que és la seva pròpia Paraula eterna, com a Trinitat amorosa. Àdhuc afirmant els límits dels nostres conceptes, sabem que la representació trinitària es correspon amb l'ésser de Déu; i que mitjançant el Fill i l'Esperit se'ns ha obert el camí per a arribar fins el Pare. Per això, aquelles formes d'espiritualitat en les quals en tot el seu recorregut es prescindeix de la fe trinitària i, particularment de l'Encarnació, no són compatibles amb la fe cristiana, perquè es distancia amb claredat de la imatge cristiana de Déu. Una espiritualitat que es basi en un apofatisme radical i excloent de tota afirmació positiva sobre Déu i proposi una via exclusivament negativa per a arribar a Ell, o que practiqui únicament el silenci summe com l'actitud pròpia davant l'absolut, no és compatible amb la fe cristiana de Déu¹².

3. Crist com a simple exemple

19. La interpretació de l'esdeveniment de l'Encarnació com un «símbol» porta a concebre Jesús com un model paradigmàtic del camí que tot ésser humà està cridat a recórrer per a arribar a Déu. La meta de l'itinerari espiritual seria la identificació amb el diví mitjançant un procés de buidament interior i de donació d'un mateix que condueix a una nova manera de ser. Això, que està present en totes les tradicions religioses, Jesús de Natzaret ho hauria viscut d'una manera exemplar, però no seria una cosa pròpia i exclusiva del cristianisme. Encara més, aquest camí estaria d'alguna manera implícit a l'interior de cada ésser humà, encara que adormit.

20. Segons aquest plantejament, la missió de Crist hauria consistit en indicar un camí – que no seria l'únic – per a aconseguir la divinitat, i en desvetllar la consciència dels homes perquè per ells mateixos treguin a la llum allò que ja existia dins d'ells. Això porta a una relativització de la mediació del Fill per a la salvació i,

¹² CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, *Orationis formas*, n. 12.

com a conseqüència, de tots els elements que en l'ensenyament de Crist i en la doctrina de l'Església es proposen com a mitjans concrets per a arribar a Déu. Tot això serien mediacions de valor secundari i que, a mesura que s'avança en l'experiència espiritual, anirien superant-se. El creixement espiritual portaria a relativitzar els aspectes concrets condicionats històricament i culturalment de la persona de Jesús, per a quedar-se amb aquells que poden ser vàlids per a tots els homes amb independència del seu credo. Això condueix a una espiritualitat que, prenent Jesucrist com a model d'una manera de ser i despullant-lo dels elements històrics concrets, veu en Ell la realització de l'ideal comú a tots els camins espirituals de la humanitat.

IV Elements essencials de la pregària cristiana

1. La pregària de Jesús

21. Per a respondre a aquests desafiaments teològics i pastorals i destriar els elements essencials de la pregària cristiana, cal dirigir en primer lloc una mirada a Jesucrist. Ell és l'únic camí que ens condueix al Pare. Els seus fets i paraules són la norma i el referent principal de la vida cristiana. En els evangelis trobem abundants testimoniatges sobre la vida d'oració del Senyor i alguns ensenyaments sobre aquest tema. Jesús es retirava a pregar, algunes vegades sol (cf. Mc 6, 46; Mt 14, 23) i altres acompanyat per algun dels seus deixebles (cf. Lc 9, 28; 22, 41). A vegades passava la nit en oració allunyat de les multituds que el buscaven (cf. Lc 6, 12). Especialment significatius són els moments d'oració abans de prendre decisions importants en la seva missió (cf. Lc 6, 12-13). Les paraules que va pronunciar en la creu són la seva última pregària amb la qual posa la seva vida en mans de Déu (cf. Lc 23, 46).

22. La pregària del Senyor és expressió de la seva relació filial amb el Pare. Està, per tant, dirigida a Déu i mai no és un exercici d'introspecció que acaba en Ell mateix. El Déu a qui el Senyor es dirigeix té un rostre concret. El Senyor no va venir al món per fer la seva voluntat, sinó per a complir la voluntat del Pare que l'havia enviat (cf. Jn 6, 38). La seva obediència no és la de qui se sotmet per la força a una imposició que li ve donada des de fora, sinó que neix de l'amor. Els moments de major *quènosi* són ocasions privilegiades en les quals la pregària del Senyor expressa, alimenta i viu humanament la seva relació filial amb el Pare. És aquest amor el que el porta a viure un lliurament total i ple a la missió encomanada pel Pare. Totes les pregàries de Jesús són expressió d'un cor en el qual no hi ha la més mínima dissociació entre amor i obediència en la realització de la seva

missió salvífica¹³: la seva pregària brolla del goig de l'Esperit per a donar gràcies al Pare (cf. Lc 10, 21); es dirigeix al Pare amb confiança abans de ressuscitar Llàtzer (cf. Jn 11, 41-42); demana pels seus deixebles perquè el món cregui (cf. Jn 17); neix del seu interior acceptant beure el calze de la creu en el context de la passió (cf. Lc 22, 42); suplica al Pare el perdó per als seus botxins des de la creu (cf. Lc 23, 34), etc.

23. En la pregària del Senyor, el centre no són els seus desitjos ni la consecució d'una felicitat terrenal al marge de Déu, sinó la comunió amb el Pare. El criteri d'autenticitat de la pregària cristiana és la confiança filial en Déu, per a acceptar que es faci sempre la seva voluntat, sense dubtar mai d'Ell i posant-se al servei del seu pla de salvació. Viure com si Déu no existís és la major dificultat per a la pregària.

2. L'ensenyament de Jesús sobre la pregària

24. En aquest temps en el qual sembla que per a molts el principal problema de la pregària és la qüestió de les tècniques per a entrar en ella, crida l'atenció que Jesús no donés moltes instruccions sobre això. Per a Ell és més important la senzillesa exterior i la sinceritat interior. Aquesta és la clau per a entendre les breus indicacions del Senyor als deixebles sobre com pregar que trobem en els textos evangèlics: no es pot separar la vida i la pregària (cf. Mt 7, 21); per això, per a presentar l'ofrena a l'altar, és necessari estar en pau amb els germans (cf. Mt 5, 23-25); la pregària que neix de l'amor de Déu inclou pregar pels perseguïdors (cf. Mt 5, 44); per a pregar en el secret, on només el Pare ho veu, no es necessiten moltes paraules (cf. Mt 6, 6-8); demanar perdó a Déu exigeix perdonar des del fons del cor als enemics (cf. Mt 6, 14-15); perquè la pregària sigui eficaç, cal confiar que ja s'ha rebut el que s'ha demanat (cf. Mc 11, 24); és necessari pregar sempre sense cansar-se (cf. Lc 11, 5-13; 18, 1); la pregària que arriba a Déu neix d'un cor humil (cf. Lc 18, 9-14); el cristià prega en el Nom de Jesús (cf. Jn 14, 13-14).

25. Entre tots els ensenyaments de Jesús sobre la pregària destaca el Parenostre (cf. Mt 6, 9-13; Lc 11, 1-4). La pregària del Senyor és la pròpia del Fill; la dels deixebles, la dels qui per gràcia són fills en el Fill i, per això, poden adreçar-se a Déu anomenant-lo Pare. El cristià resa el Parenostre amb els mateixos sentiments filials de Crist, que no va venir a fer la seva voluntat, sinó a acomplir la voluntat del Pare que l'havia enviat. Les tres primeres peticions orienten el cor del cristià cap a Déu des de les mateixes actituds d'amor i obediència de Crist. Si «allò que és propi de l'amor és pensar primerament en Aquell que estimem»¹⁴, el primer que brolla

¹³ Cf. *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 2603: «El seu commovedor “Sí Pare!” expressa el fons del seu cor, la seva adhesió al “beneplàcit” del Pare com un ressò del “Fiat” de la seva Mare en el moment que l va concebre i com a preludi d'allò que dirà al Pare en l'agonia. Tota la pregària de Jesús és en aquesta adhesió amorosa del seu cor d'home al “misteri de la voluntat del Pare” (Ef 1, 9)»

¹⁴ *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 2804

en la pregària no és el «jo» del deixeble, sinó el desig que el nom «de Déu» sigui santificat, que vingui «el seu» regne i que «la seva» voluntat, que no és una altra que «tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat» (1 Tim 2, 2-3), es compleixi així en la terra com en el cel. El deixeble que viu amb el desig ardent de buscar el Regne de Déu i la seva justícia (cf. Mt 6, 33), el primer que expressa en la seva pregària és aquest desig i això la converteix en un crit d'amor a Déu i de confiança en Ell.

26. Les altres quatre peticions de la pregària dominical neixen d'un cor que se sap pobre i que amb esperança es dirigeix al Pare misericordiós en actitud suplicant, demanant per les pròpies necessitats i les dels altres¹⁵. El deixeble no està fora del món, però sap que, malgrat totes les seves possibles riqueses, és una criatura necessitada de la providència i de l'amor del Pare. Des de la seva pobresa i fragilitat demana per «nosaltres», per tots els homes del món, perquè Déu els sostingui en el temps de la peregrinació, perdoni les seves faltes, els doni fortalesa en la temptació i els deslliuri del Maligne, la major amenaça per a la salvació de la humanitat, així com l'origen de tots els mals, dels quals n'és autor i instigador.

27. La pregària dominical constitueix el model i la norma de la pregària autènticament cristiana, perquè, en paraules de sant Agustí, «si vas discorrent per totes les pregàries de les santes Escripures, crec que no hi trobaràs res que no es trobi i contingui en aquesta oració dominical. Per això, hi ha llibertat per a dir aquestes coses en la pregària amb unes o altres paraules, però no pot haver-hi llibertat per a dir coses diferents»¹⁶.

3. La meta de la pregària cristiana

28. «Per la vostra immensa glòria us lloem, us beneïm, us adorem, us glorifiquem, us donem gràcies». La pregària cristiana és un gest gratuït de reconeixement a Déu, i no es pot instrumentalitzar amb altres finalitats. El centre i la meta és sempre Déu, a la trobada del qual s'encamina la vida de l'home. Sense fe, esperança i caritat no podem arribar a Ell, i sense oració no podem creure, esperar i estimar. En paraules de sant Agustí, «la fe, l'esperança i la caritat condueixen fins a Déu al qual prega, és a dir, en qui creu, espera i desitja»¹⁷.

29. El deixeble sap que, havent seguit el Senyor, el seu present i el seu futur, com el del seu Mestre, són a les mans del Pare. Això li dóna una gran *confiança* enmig de

¹⁵ Cf. FRANCESC, *Gaudete et exsultate*, n. 154: «La súplica d'intercessió té un valor particular, perquè és un acte de confiança en Déu i al mateix temps una expressió d'amor al proïsme... La pregària serà més agradable a Déu i més santificadora si en ella, per la intercessió, provem de viure el doble manament que Jesús ens va deixar. La intercessió expressa el compromís fratern amb els altres quan som capaços d'incorporar-hi la vida dels altres, les seves angoixes més pertorbadores i els seus millors somnis. De qui es lliura generosament a intercedir pot dir-se amb les paraules bíbliques: "Aquest és el qui estima els seus germans, el qui prega molt pel poble" (2 Mac 15, 14)».

¹⁶ SANT AGUSTÍ, *Carta 130 a Proba*, 12

¹⁷ *Ibid.*, 13

les proves i dificultats de la vida, perquè li permet «no caminar angoixat», ni «estar preocupat» pel cos ni pel vestit ni pel que menjarà o beurà, ni pel demà (cf. Mt 6, 25-34). D'aquesta manera, la vida es converteix en un autèntic camí de fe i de confiança en Déu. Aquesta actitud fonamental s'expressa i s'alimenta en la pregària, en la qual s'hi entra «per la porta estreta de la fe»¹⁸, que no és una altra cosa que «una adhesió filial a Déu, més enllà d'allò que nosaltres sentim i comprenem»¹⁹. Per aquesta adhesió filial, el creient no dubta de la veritat de la seva Paraula i de les seves promeses, confia en Ell i l'obeeix. Aquesta «audàcia filial»²⁰ es posa a prova principalment en la tribulació i porta a viure amb la seguretat que, si en algun moment Déu no concedeix el que li demanem, no és perquè s'hagi oblidat de nosaltres, sinó perquè ens vol donar «béns més grans»²¹. Si la pregària és un acte de confiança en Déu, la perseverança en ella és el signe més clar d'una fe viva, ja que «pregar és clamar amb cor perseverant i ple d'afecte a la porta d'Aquell que ens escolta»²². Abandonar la pregària, en canvi, és manifestació d'una fe feble i inconstant. Conscient de la feblesa i fragilitat de la seva fe, el cristià sap que necessita pregar perquè el Senyor augmenti la seva fe i li concedeixi la gràcia de perseverar en ella.

30. La pregària és necessària per a créixer en l'esperança²³. Tots els éssers humans alberguem en el nostre cor petites esperances. En realitat, tots aquests desitjos remetent a una cosa més bàsica que els explica tots: «En el fons, volem només una cosa, la “vida benaurada”, la vida que simplement és vida, simplement felicitat»²⁴. En les petites esperances de la vida quotidiana, els éssers humans projectem el nostre anhel de felicitat i de salvació, la nostra esperança d'arribar a una vida en plenitud. La meta veritable és la Vida eterna que, en paraules del Senyor, consisteix en «que us coneguim a vós, l'únic Déu veritable, i aquell que vós heu enviat, Jesucrist.» (Jn 17, 3). Només en el coneixement de Déu i de Jesucrist es veuran satisfets tots els anhels de l'ésser humà: «Qui no coneix a Déu, encara que tingui múltiples esperances, en el fons està sense esperança, sense la gran esperança que sosté tota la vida»²⁵. La pregària és el lloc privilegiat per a mantenir l'esperança i créixer en ella fins i tot en aquelles situacions en les quals humanament sembla que no hi ha motius per a continuar esperant. En aquests moments, la pregària ens dóna la certesa que no estem sols, que som escoltats, que hi ha una Esperança absoluta, encara que no es realitzin moltes de les esperances concretes i parcials que fiten la nostra vida. A més, la pregària ens fa créixer en el desig de la Vida eterna, purifica el nostre cor i l'eixampla perquè sigui capaç de rebre el do promès

¹⁸ *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 2656, 2609

¹⁹ *Ibid.*, n. 2609

²⁰ *Ibid.*, n. 2610.

²¹ SANT AGUSTÍ, *Carta 130 a Proba*, 14

²² *Ibid.*, 10.

²³ Cf. BENET XVI, *Spe salvi*, n. 32. L'oració és un dels llocs privilegiats per a l'aprenentatge de l'esperança.

²⁴ *Ibid.*, n. 11.

²⁵ *Ibid.*, n. 27.

²⁶. Necessitem pregar per a centrar-nos en la veritable meta de l'esperança, per a perseverar en ella i disposar-nos per acollir el do de Déu ²⁷.

31. Per a santa Teresa de Jesús, la pregària és «*tratar de amistad, estando muchas veces tratando a solas con quien sabemos que nos ama*» ²⁸. Recordant l'amor de Déu es creix en l'amor a Déu, ja que «*amor saca amor*» ²⁹. Santa Teresa del Nen Jesús descriu la seva experiència d'oració amb aquestes senzilles paraules: «Per a mi la pregària és un impuls del cor, una senzilla mirada llançada al cel, un crit de gratitud i d'amor tant enmig del sofriment com enmig de l'alegria. En una paraula, és una cosa gran, una cosa sobrenatural que em dilata l'ànima i m'uneix a Jesús» ³⁰. Aquest amor «Déu, donant-nos l'Esperit Sant l'ha vessat en els nostres cors» (Rom 5, 5). L'Esperit és el do el desig del qual volia el Senyor suscitar en el cor de la samaritana en dirigir-se a ella dient-li: «Si sabessis quin és el do de Déu...» (Jn 4, 10). Ell sembla en nosaltres la llavor de l'amor a Déu que s'alimenta en la pregària i és també el mestre interior per a conduir-nos al Pare: «l'Esperit ve a ajudar la nostra feblesa: nosaltres no sabem pregar com cal, però el mateix Esperit intercedeix per nosaltres amb gemecs que no es poden expressar.» (Rom 8, 26). Enviat als nostres cors, ens fa cridar «Abba» (cf. Rm 8, 14-16; Ga 4, 6). La vida d'oració és obra de l'Esperit Sant en el cor del creient. Ell ens guia interiorment perquè arribem a entrar en el més profund de la mateixa vida del Déu Trinitari que és amor. En l'Esperit i per mitjà de Crist, ens dirigim al Pare. La forma trinitària és tan essencial en la pregària cristiana com en la confessió de fe. El Déu en qui l'home trobarà el descans no és un ser impersonal, sinó el Pare que s'ha acostat a nosaltres en el Fill i en l'Esperit perquè puguem compartir amb Ell la grandesa del seu amor.

32. Creixent en la fe, l'esperança i l'amor a Déu per mitjà de la pregària, el cristià s'exercita en la vivència de la seva relació filial amb Ell. Ara bé, no podem oblidar que, quan és autèntica, la pregària cristiana porta amb ella mateixa inseparablement l'amor a Déu i l'amor al proïsme. La relació sincera amb Déu s'ha de verificar en la vida ³¹. És un culte buit i una falsa pietat la que es desentén de les

²⁶ Cf. *ibíd.*, n. 33: «[Agustí] defineix l'oració com un exercici del desig. L'home ha estat creat per a una gran realitat, per a Déu mateix, per a ser satisfet per Ell. Però el seu cor és massa petit per a la gran realitat que se li lliura. Ha de ser eixamplat. "Déu, retardant [el seu do], eixampla el desig; amb el desig, eixampla l'ànima i, eixamplant-la, la fa capaç [del seu do]" (*Homilia sobre la Primera Carta de Sant Joan*)».

²⁷ Cf. *ibíd.*, n. 34: «Així ens fem capaços de la gran esperança i ens convertim en ministres de l'esperança per als altres: l'esperança en sentit cristià és sempre esperança per als altres».

²⁸ *Llibre de la Vida*, cap. 8, 5.

²⁹ *Ibid.*, cap. 22, 14.

³⁰ *Manuscrits autobiogràfics*, manuscrit C, 25r-25v.

³¹ El papa FRANCESC, a *Gaudete et exsultate*, insisteix en el mateix en diverses ocasions: «L'oració és preciosa si alimenta un lliurament quotidià d'amor. El nostre culte agrada a Déu quan hi portem els intents de viure amb generositat i quan deixem que el do de Déu que hi rebem es manifesti en el la donació als germans... La millor manera de destriar si el nostre camí de pregària és autèntic serà mirar en quina mesura la nostra vida es va transformant a la llum de la misericòrdia» (n. 104-105; cf. també n.

necessitats dels altres. Per això, tota forma d'espiritualitat que comporti un menyspreu del nostre món i de la seva història, en particular d'aquells que més sofreixen, no és conforme amb la fe cristiana. La veritat de la pregària cristiana i de l'amor a Déu al qual ella condueix es mostra en l'amor i el lliurament als germans. El precepte de l'amor a Déu i al proïsme anima també la missió evangelitzadora de l'Església perquè tots els homes se salvin, segons la voluntat divina³². Per això la pregària i la caritat són l'ànima de la missió, que ens urgeix a compartir l'alegria de l'Evangelí, el tresor de la trobada amb Crist³³.

4. La forma eclesial de la pregària

33. Quan el cristià prega, ho fa sempre com a membre del Cos místic de Crist que és l'Església. D'ella en rep inseparablement la vida de la gràcia i el llenguatge de la fe: «Tal com una mare ensenya els fills a parlar -i per això mateix a comprendre i a comunicar- l'Església, Mare nostra, ens ensenya el llenguatge de la fe per introduir-nos a la intel·ligència i a la vida de la fe»³⁴. Si l'Església és el lloc on es rep la fe, és també l'àmbit privilegiat on s'aprèn a pregar: «l'Esperit Sant ensenya els fills de Déu a pregar per mitjà d'una tradició viva (la sagrada Tradició)»³⁵. I de la mateixa manera que la transmissió de la fe no és possible si no és aprenent el seu llenguatge, així l'aprenentatge de la pregària requereix resar amb l'Església i en l'Església: «En la tradició viva de la pregària, cada Església proposa als seus fidels el llenguatge de la seva oració»³⁶. L'aprenentatge de la pregària només és possible en l'àmbit de la iniciació cristiana, que ha de començar en el si de família, on «la fe es barreja amb la llet materna»³⁷.

34. Per a l'assimilació del llenguatge eclesial de la pregària es necessita, en primer lloc, «la lectura assídua de *l'Esclitura*», a la qual «ha d'acompanyar la pregària a fi que hi hagi diàleg entre Déu i l'home»³⁸, perquè «parlem amb ell quan preguem, i

26; 100). Cf. BENET XVI, *Spe salvi*, 33: «Resar no significa sortir de la història i retirar-se en el racó privat de la pròpia felicitat. En la pregària, l'home ha d'aprendre què és el que veritablement pot demanar-li a Déu, allò que és digne de Déu. Ha d'aprendre que no pot resar contra l'altre. Ha d'aprendre que no pot demanar coses superficials i banals que desitja en aquell moment, la petita esperança equivocada que l'allunya de Déu».

³² Cf. Concili Vaticà II, *Apostolicam actuositatem* sobre l'apostolat dels laics, n. 3.

³³ Cf. FRANCESC, exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, n. 8: «Només gràcies a aquest trobament – o retrobament amb l'amor de Déu, que es converteix en feliç amiat, som rescatats de la nostra consciència aïllada i de l'autoreferencialitat (...) Allí hi ha deu de l'acció evangelitzadora. Perquè si algú ha acollit aquest amor que li retorna el sentit de la vida, com pot contenir el desig de comunicar-ho als altres?»

³⁴ *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 171

³⁵ *Ibid.*, n. 2650.

³⁶ *Ibid.*, n. 2663; Cf. BENET XVI, *Spe salvi*, n. 34: «Ha d'estar guiada i il·luminada una vegada i una altra per les grans oracions de l'Església i dels sants, per l'oració litúrgica, en la qual el Senyor ens ensenya constantment a resar correctament»

³⁷ FRANCESC, *Homilia*. Missa al Parc dels Samanes, Guayaquil (6.VII.2015).

³⁸ *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 2653

l'escoltem quan llegim les paraules divines»³⁹. La pregària cristiana és iniciativa de Déu i escolta de l'home. En això es distingeix radicalment de qualsevol altre tipus de meditació⁴⁰. Des dels seus inicis, la comunitat cristiana ha resat amb els Salms, aplicant-los a Crist i a l'Església: en la seva varietat, reflecteixen tots els sentiments i situacions de la vida de Jesús i dels seus deixebles⁴¹. La pràctica de la *lectio divina*, recomanada per l'Església, introdueix el creient en la història de la salvació i personalitza la relació salvífica de Déu amb el seu Poble. El llenguatge eclesial de la pregària es troba sobretot en la sagrada *litúrgia*. El creient «interioritza i assimila la litúrgia durant i després de la seva celebració»⁴². D'aquesta manera, en unir la pregària personal i la litúrgia, evita caure en el perill d'un subjectivisme que redueix la pregària a un simple sentiment sense contingut objectiu. El centre de la vida litúrgica el constitueix el sagrament de l'eucaristia, «font i cim de tota la vida cristiana»⁴³ i, per això, la pregària més important de l'Església. La trobada sacramental amb l'amor de Déu en la seva Paraula i en el Cos i la Sang de Crist que es viu en la Santa Missa es prolonga en l'adoració eucarística⁴⁴. El llenguatge eclesial de la pregària s'adquireix també entrant en contacte amb els *testimonis* que, sota l'acció de l'Esperit Sant, han fet possible «la tradició viva de la pregària, pel testimoniatge de les seves vides, per la transmissió dels seus escrits i per la seva pregària avui»⁴⁵. Certament no hi ha una única espiritualitat cristiana. Al llarg de la història de l'Església s'han desenvolupat diverses espiritualitats. Totes elles «participen de la tradició viva de la pregària i són guies indispensables per als fidels. En la seva rica diversitat, reflecteixen la pura i única llum de l'Esperit Sant»⁴⁶.

35. El més important en la pregària «és la presència del cor en Aquell a qui parlem en la pregària»⁴⁷. Si la naturalesa humana té un caràcter inseparablement corpori i espiritual, l'ésser humà té necessitat d'expressar externament els seus sentiments. La pregària *vocal*, tan plenament humana, és «un element indispensable de la vida cristiana»⁴⁸. No es pot oposar a la pregària interior. Ambdues es necessiten mútuament, perquè els éssers humans no podem prescindir del llenguatge a l'hora de pensar i d'expressar-nos; i perquè la pregària vocal, en la mesura en què ajuda a

³⁹ CONCILI VATICÀ II, constitució dogmàtica *Dei Verbum*, sobre la Divina Revelació, n. 25.

⁴⁰ Cf. FRANCESC, *Gaudete et exsultate*, n. 149: «La pregària confiada és una reacció del cor que s'obre a Déu cara a cara, on es fan callar tots els sorolls per a escoltar la suau veu del Senyor que ressona en el silenci».

⁴¹ Cf. SANT AMBRÓS, *Comentari sobre el salm 1*: CSEL 64, 7.9-10.

⁴² *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 2655

⁴³ CONCILI VATICÀ II, constitució dogmàtica *Lumen gentium* sobre l'Església, n. 11.

⁴⁴ Cf. FRANCESC, *Catequesi* (15.XI.2017); cf. també *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 2643: «L'Eucaristia conté i expressa totes les formes de pregària: és "l'ofrena pura" de tot el Cos de Crist "a la glòria del seu Nom" (cf Mt 1, 11); és, segons les tradicions d'Orient i d'Occident, "el sacrifici de lloança"».

⁴⁵ *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 2683

⁴⁶ *Ibid.*, n. 2684

⁴⁷ *Ibid.*, n. 2700.

⁴⁸ *Ibid.*, n. 2701.

l'orant a prendre consciència d'Aquell a qui està parlant «es converteix en una primera forma d'oració contemplativa»⁴⁹. La invocació del nom de Jesús, tan arrelada en l'orient cristià, ha estat anomenada amb raó la pregària del cor, perquè ningú pot pronunciar amb els llavis el nom de Jesús sense tenir el seu Esperit (cf. 1 Cor 12, 3)⁵⁰. Al costat de la pregària vocal, hi trobem la *meditació*. En ella l'orant cerca comprendre les exigències de la vida cristiana i respondre a la voluntat de Déu. La meditació cristiana no consisteix únicament en analitzar els moviments del propi interior, ni acaba en un mateix, sinó que neix de la confrontació de la pròpia vida amb la voluntat de Déu que s'intenta conèixer a través de les obres de la creació i de la seva Paraula, plenament revelada en Crist. En la *contemplació*, les paraules i els pensaments deixen pas a l'experiència de l'amor de Déu: l'orant centra la seva mirada de fe i el seu cor en el Senyor i creix en el seu amor. Per això, la pregària contemplativa és, pròpiament parlant, «la pregària del fill de Déu, del pecador perdonat que consent acollir l'amor amb el qual és estimat i que vol respondre a ell estimant més encara»⁵¹; és al mateix temps «l'expressió més senzilla del misteri de la pregària»⁵² i el seu cim, perquè en ella arribem a la unió amb Déu en Crist.

36. La pregària també és combat⁵³ i suposa un esforç per a superar les dificultats que apareixen en el camí. Els grans mestres de l'espiritualitat cristiana, per ajudar a perseverar en el camí de la pregària i superar els obstacles, han suggerit diferents tècniques i han descrit les diverses etapes. En referència a *les tècniques*, a les quals tanta importància es dona actualment, hem de recordar novament que més important que una oració formalment ben feta, és que vagi acompanyada i sigui expressió de l'autenticitat de la vida. De totes maneres, la pregària cristiana ha anat generant diversos mètodes per a posar-se en presència de Déu amb actituds corporals i mentals, que no pretenen simplement descobrir virtualitats amagades en la persona, sinó «obrir-se en humilitat a Crist i al seu Cos místic, que és l'Església»⁵⁴. Aquestes tècniques, igual que les que provenen de tradicions alienes al cristianisme, «poden constituir un mitjà adequat per a ajudar la persona que fa oració a estar interiorment distesa davant de Déu, fins i tot enmig de les sol·licitacions exteriors»⁵⁵. Però mai no es poden confondre les sensacions de

⁴⁹ *Ibid.*, n. 2704.

⁵⁰ Entre les pràctiques d'oració vocal recomanades per l'Església cal esmentar el rís del Sant Rosari: SANT PAU VI, exhortació apostòlica *Marialis cultus*, per a la recta ordenació i desenvolupament del culte a la Santíssima Mare de Déu (2.II.1974); SANT JOAN PAU II, carta apostòlica *Rosarium Virginis Mariae*, sobre el Sant Rosari (16.X.2002).

⁵¹ *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 2712

⁵² *Ibid.*, n. 2713.

⁵³ FRANCESC, *Gaudete et exsultate*, n. 158-162 «La vida cristiana és un combat permanent... Per al combat tenim les armes poderoses que el Senyor ens dóna: la fe que s'expressa en la pregària, la meditació de la Paraula de Déu, la celebració de la Missa, l'adoració eucarística, la reconciliació sacramental, les obres de caritat, la vida comunitària, el compromís missioner».

⁵⁴ SANT JOAN PAU II, *Homilia en IV Centenari de la mort de Santa Teresa de Jesús*, Àvila (1.XI.1982).

⁵⁵ Carta *Orationis formas*, n. 28.

quietud i distensió o els sentiments gratificants que produeixen certs exercicis físics o psíquics amb les consolacions de l'Esperit Sant. Això «constitueix una manera totalment errònia de concebre el camí espiritual»⁵⁶.

37. Referent a les *etapes* en el camí de perfecció, moltes escoles d'espiritualitat cristiana han adoptat l'esquema de les tres vies (purificació, il·luminació i unió). Aquest esquema ha d'entendre's sempre des dels supòsits de la fe cristiana: la «recerca de Déu mitjançant la pregària ha de ser precedida i acompanyada de l'ascesi i de la purificació dels propis pecats i errors, perquè, segons la paraula de Jesús, només “els nets de cor veuran a Déu” (Mt 5, 8)»⁵⁷. Qui s'ha purificat, per la il·luminació de la fe, que ajuda a comprendre la dimensió més profunda dels misteris confessats i celebrats per l'Església, és conduït al coneixement intern de Crist, que no consisteix únicament en saber coses sobre Ell, sinó en un coneixement impregnat per la caritat. Finalment, el cristià que persevera en la pregària pot arribar a tenir, per gràcia de Déu, una experiència particular d'unió. Aquesta és inseparable i es fonamenta sempre en la unió amb Déu que es realitza objectivament en l'organisme sacramental de l'Església, tal i com ho demostra la tradició dels grans sants. Qualsevol misticisme que, rebutjant el valor de les mediacions eclesials, oposi la unió mística amb Déu a la que es realitza en els sacraments, especialment en el baptisme i l'eucaristia o que porti a pensar que els sacraments són innecessaris per a les persones «espirituals», no pot considerar-se cristià.

38. La santíssima Mare de Déu, Mare i model eminent de l'Església, és també per a tots els cristians exemple reeixit d'oració. En el temps que precedeix a l'Anunciació, la seva pregària la porta a estar atenta a les coses de Déu i a créixer en el desig de lliurar-se totalment a Ell en el compliment de la seva voluntat; quan rep l'anunci de l'Àngel, manifesta el seu consentiment perquè es compleixi en ella la Paraula que li ha estat anunciada i s'ofereix a Déu com la seva humil esclava (Lc 1, 38); en el seu càntic de lloança manifesta la seva alegria en el Senyor, no només pel que ha fet en Ella, sinó perquè per mitjà del seu Fill es realitza la salvació de tota la humanitat (Lc 1, 46-55); en els esdeveniments de la infància del Senyor conservava i meditava tot en el seu cor (Lc 2, 19), acollia les gràcies que Déu li donava per mitjà del seu Fill i es disposava a respondre amb més generositat; mirant a Jesucrist veia en actitud contemplativa el Fill de Déu fet home i era introduïda com ningú no ho ha estat mai en la mateixa vida de la Trinitat; a Canà de Galilea es mostra com una mitjancera eficaç davant del seu Fill i la seva intercessió provoca que el Senyor comenci a realitzar els signes que manifesten l'arribada de l'hora de la salvació

⁵⁶ *Ibid.*

⁵⁷ *Ibid.*, n. 18; cf. BENET XVI, *Spe salvi*, n. 33: «[La pregària] ha de purificar els seus desitjos i les seves esperances. Ha d'alliberar-se de les mentides ocultes amb que s'enganya a si mateix: Déu les escruta, i la confrontació amb Déu obliga l'home a reconèixer-les també... La trobada amb Déu desperta la meua consciència perquè aquesta ja no m'ofereixi més una autojustificació ni sigui un simple reflex de mi mateix».

(Jn 2, 1-10); al peu de la creu fa seves les paraules de Jesús i en el seu cor les transforma en la seva pròpia pregària; en l'espera de l'Esperit Sant prega amb l'Església (Ac 1, 14) fent seves totes les seves necessitats, i prega per ella perquè no defalleixi en la seva missió. Ella, amb el seu testimoniatge, ha estat per a molts mestres d'oració el veritable model de deixeble orant.

V Conclusió

39. «La glòria de Déu és que l'home visqui, i la vida de l'home és la visió de Déu»⁵⁸. La set de Déu que acompanya l'existència de tot ésser humà se sadollarà finalment quan pugui contemplar-lo cara a cara. Mentrestant, la pregària, expressió d'aquest desig de Déu «enmig de la nostra vida quotidiana»⁵⁹, és necessària per a perseverar en el camí de la santedat⁶⁰, a la qual tots estem cridats per voluntat de Déu (1 Tes 4, 3) i «sense la qual ningú no veurà el Senyor» (He 12, 14). Aquest és el veritable objectiu de qualsevol introducció a la vida de pregària.

40. En aquesta nota hem volgut recordar els elements essencials que no poden faltar en la iniciació a la pregària cristiana. Exhortem, doncs, als preveres, persones consagrades, catequistes, a les famílies cristianes, als grups parroquials i moviments apostòlics, als responsables de pastoral dels centres educatius, als qui estan al capdavant de cases i centres d'espiritualitat, la missió dels quals en l'Església consisteix a ajudar els cristians a créixer en la vida interior, que tinguin en compte aquests principis i no es deixin «arrossegar per doctrines complicades i estranyes» (He 13, 9) que desorienten l'ésser humà de la vocació última a la qual ha estat cridat per Déu, i porten a la pèrdua de la senzillesa evangèlica, que és una característica fonamental de la pregària cristiana.

Madrid, 28 d'agost de 2019, festa de sant Agustí d'Hipona

Els bisbes de la Comissió Episcopal per a la Doctrina de la Fe

President: Excm. i Rvdm. Sr. D. Enrique Benavent Vidal, Bisbe de Tortosa

Membres: Excm. i Rvdm. Sr. D.

⁵⁸ SANT IRENEU DE LIÓ, *Tractat contra les heretgies*, IV, 20, 7: PG 7,1037.

⁵⁹ FRANCESC, *Gaudete et exsultate*, n. 148

⁶⁰ *Ibíd.*, n. 147: «La santedat està feta d'una obertura habitual a la transcendència, que s'expressa en l'oració i en l'adoració... No crec en la santedat sense pregària».

Agustí Cortés Soriano, Bisbe de Sant Feliu de Llobregat
Luis Quintero Fiuza, Bisbe de Tui-Vigo
José Yanguas Sanz, Bisbe de Conca
Juan Antonio Martínez Camino, S.J., Bisbe Auxiliar de Madrid
Alfonso Carrasco Rouco, Bisbe de Lugo
Francisco Simón Conesa Ferrer, Bisbe de Menorca